

Strandskyddets historia i Västernorrland

Slutet av 1960-talet och början av 1970-talet präglades av den fysiska riksplaneringen och ett samarbete mellan länsorganen och kommunerna. En hel del fokus riktades på att ta fram så kallade primära rekreativsområden och i Västernorrlands län var detta fokus helt inriktat på Höga Kusten-området. Höga Kusten-utredningens huvudrapport kom 1974.

Den 1 juli 1975 infördes det generella strandskyddet (100 meter upp på land och 100 meter ut i vattnet från strandlinjen) i Sverige. Syftet var då att trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv. Länsstyrelsen förordnade i beslut den 27 juni 1975 att det generella strandskyddet skulle omfatta stränderna vid Bottenhavet och däri belägna öar samt vid sjöar och vattendrag som angetts med dubbla linjer på topografiska kartan i skala 1:50 000. Vidare förordnades att strandskyddsområde inte skulle omfatta de delar av fastighet vilka är belägna inom 25 meter från lagligen uppförd byggnad för bostads- eller industri-ändamål. Det förordnandet fastställdes och förlängdes årligen fram till och med 30 juni 2007.

Länsstyrelsen förordnade 1975 också om att utvidgat strandskydd (200 meter på land och ut i vatten) skulle gälla för fastlandsstränderna vid Bottenhavet inom Höga Kusten i Kramfors och Örnsköldsviks kommuner enligt en specificerad lista. Mot bakgrund av den före- liggande Höga Kusten-utredningen var det lätt att förstå varför dessa stränder fick ett utvidgat strandskydd. Utöver dessa utvidgningar förordnades också att stranden vid Skags udde och stränderna vid öarna i Bottenhavet skulle ha utvidgat strandskydd till 200 m.

Den 1 juli 1994 infördes i Naturvårdslagen ytterligare ett syfte med strandskydds-bestämmelserna, nämligen bevarande av goda livsvillkor för djur- och växtarter, vilket ska vägas in i den nu pågående översynen av det utvidgade strandskyddet.

År 1995 tog länsstyrelsen bort det utvidgade strandskyddet för de mer exploaterade delarna inom Höga Kusten i Kramfors kommun. Under 1996 införde länsstyrelsen också en bestämmelse om att strandskyddet inte skulle gälla komplement till befintlig bebyggelse på en tomtplats som förläggs längre från vattnet än huvudbyggnaden. Bestämmelsen gäller till utgången av 2014.

Strandskyddsbestämmelserna överfördes från Naturvårdslagen till Miljöbalken (MB) 1998. Länsstyrelsen omprövade därför i juni 1999 i enlighet med förarbetena till MB de undantag som fanns för strandskyddet. Undantaget för de minsta vattendragen kunde inte, med rådande kunskapsläge, behållas med hänsyn till syftet att skydda växt- och djurlivet.

En ny strandskyddslagstiftning (SFS 2009:532) infördes i MB den 1 juli 2009. Enligt 7 kap 13 § MB syftar strandskyddet till att långsiktigt dels trygga förutsättningar för allemansrättslig tillgång till strandområden, dels bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Övergångsbestämmelserna anvisade att inom ett strandskyddsområde får man efter den 31 december 2014 inte vidta kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad med stöd av undantag som har föreskrivits enligt 7 kap. 17 § miljöbalken i dess äldre lydelse eller motsvarande äldre bestämmelser.

Med stöd av 7 kap. 17 § MB förordnade länsstyrelsen i september 2009 att förbuden i 7 kap. 15 § MB inte skulle gälla kompletteringsåtgärder till en huvudbyggnad som vidtas 1) inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte närmare strandlinjen än 25 meter och 2) inom en tomtplats som angetts i ett beslut om dispens.

De nya reglerna innebar dessutom att strandskydd efter den 31 december 2014 inom ett utvidgat strandskyddsområde gäller endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap 14 § MB i dess nya lydelse. Alla andra undantag upphör att gälla den sista december 2014.

Tanken var att landsbygdsutveckling skulle kunna användas som ett extra särskilt skäl utöver de sex skäl som finns i 7 kap 18 c §.

Den 1 september 2014 infördes nya regler som gör det möjligt för länsstyrelsen att upphäva strandskyddet vid mindre vattendrag (<2 m) och sjöar (<1 ha) i enstaka fall, inte i stora områden. Här gjordes inga övergångsbestämmelser vilket innebar att hälften av länen har kvar gamla generella undantag från strandskyddet.

Den 16 december 2014 beslutade länsstyrelsen om det nya utvidgade strandskyddet. Detta gjordes efter en översyn av strandskyddet längs länets kust. Utvidgat strandskydd (200 meter) lades i de områden där det bäst skyddar strandskyddets två syften, den allmänna tillgängligheten till stränderna och villkoren för djur- och växtliv.

Sammanställt av Thomas Steinwall 2015-10-12